** Algemenen Beschouwingen 2022 / Ons Kerkrade:*

Voorzitter, na een hele poos mogen we weer sámen: Ons Kerkrade hoopt dat iedereen deze afgelopen Corona-periode goed en gezond is doorgekomen en dat deze zwarte bladzijde snel voorbij is!

Afgelopen Maart heeft een minderheid van de Kerkraadse burgers haar oordeel geveld over onze Stads-politiek! De lage verkiezingsopkomst baart Ons Kerkrade dan ook grote zorgen! Het nieuwe College en Coalitie zijn gestart, waaronder ook Ons Kerkrade, en borduurt voort op de ingezette weg: Samen verder bouwen aan die positieve punten maar óók aan die uitdagingen en zorgpunten die voor ons liggen: Een gezonde boodschap dus! De politieke speerpunten van Ons Kerkrade staan grotendeels verweven in het Coalitieakkoord en Collegeprogramma.

Voorzitter, Ons Kerkrade roept al jaren iets over bétere communicatie, en dit dan vooral in begrijpelijke en heldere taal: die wereldberoemde '*Jip & Janneke-taal*!'. Wat is er dan lógischer dan ons betoog óók eens in die '*Jip & Janneke-taal'* proberen te doen!? Sterker nog: In een '*Jip & Janneke-verhààl'* te giéten!

Voorzitter, even vooraf om het 'Fantasiebeeld' goed te schetsen: De vroegere buurtkinderen Jip & Janneke zijn inmiddels volgroeide pubers en hebben een vaste relatie! Jip woont i Kirchroa, samen met hondje Takkie, hij studeert in Mestreeech en is uiteraard lid van Ons Kerkrade. Janneke is met haar ouders noodgedwongen naar Sittard verhuisd en komt op bezoek bij Jip en samen maken ze een wandeling door ons mooie Kerkrade!

Uit het boek: "Jip & Janneke Quer durch den garten va Os-Kirchroa!'
Woensdag 17 november, 10 uur 30, Station Kerkrade-Centrum: '*Welkom i Kirchroa, wa, Janneke!*', zegt Jip.

Samen lopen ze naar de hoge 'Gaia-Toren' waar ze over héééél Kerkrade kunnen kijken. 'Wat een ge-wel-dig uitzicht!', zegt Janneke. 'Yep' zegt Jip maar niet alle uitzichten zijn zo mooi vandaag!... Met de huidige Energiecrisis krijgen bijvoorbeeld veel gezinnen, verenigingen, ondernemers of gemeentes het financieel flink voor de kiezen. Door die megahoge energiekosten kunnen velen hun rekeningen niet meer betalen, met alle negatieve gevolgen van dien! De gemeente probeert haar burgers zo goed mogelijk te ondersteunen waar kan. Zo is er bijvoorbeeld de 'Energiecheck' van 250 euro voor burgers waar zij energiebesparende spullen voor kunnen kopen, is er de

‘Woonwijzerwinkel’ met isolerende maatregelen tegen kortingsprijzen en is er voor de Parkstadburgers het “Zonnepanelen-Project”! De gemeente besluit verder om in 2023 maar de helft van de Precariobelasting bij de Kerkraadse ondernemers in rekening te brengen: Dit als een kleine tegemoetkoming in hún hoge energiekosten!

De gemeenteraad zélf heeft onlangs de Motie ‘*Stille Armoede’* aangenomen waarbij ze het College vragen met een ‘Plan van Aanpak’ te komen waarmee burgers, ondernemers en verenigingen iets geholpen kunnen worden. Hierbij zijn overigens onlangs al goede ideeën voorbij gekomen! Janneke, deze Energiecrisis overstijgt bijna alles en heeft snel een wereldwijde ‘*Gamechanger’* nodig want zo gaat het niet lang meer goed, Janneke!: Dit kunnen we niet alléén oplossen!’

‘Maar die ‘*Jamesjeenjers’* hebben we ook nodig op het gebied van gezondheid, Janneke: We staan in de verkeerde lijstjes bovenaan: dáár is dus nog een flinke Gezondheids-inhaalslag te maken! Kerkrade heeft nu het project ‘*Vie - Leven in beweging*!’ waardoor de burgers een stuk gezonder moeten worden! Zo lopen er al projecten om overgewicht en eenzaamheid tegen te gaan, krijgen veel kinderen een gezonde schoollunch en komt The Move-Factory met gratis beweegprogramma’s! Betere en vitalere wijken en een gezondere jeugd zijn van levensbelang, Janneke!’

‘Maar Jip, is Vie niet dat nieuwe gebouw daarachter? Ik zie daar zwembaden, een grote sporthal en een soort uitvindersruimte voor de Willy-Wortels onder ons om met nieuwe gezonde projecten te komen!’. ‘Klopt, Janneke, ziet er ook al zéér gelikt uit: Heeft wat mogen kosten maar dan heb je ook wat, wa!....Alleen denk ik dat Kerkrade haar burgers in de wijken in beweging moet zien te krijgen: *Boesse: doa is woa de moeziek sjpilt,* Janneke!
Nu deden de entreeprijzen van het nieuwe Vie-gebouw ook nog menige Kichröadsjer de wenkbrauwen fronsen…We willen juist iedereen in beweging krijgen en dan moet een entreeprijs juist niémand afschrikken! Mijn punt van zorg is dus wel die exploitatie van dat mooie Vie-gebouw, Janneke!’.

‘Maar Jip, kunnen die Kerkraadse burgers in deze dure tijd waar ook nog veel mensen hun fitness-abonnement opzeggen, dan niet gratis buiten sporten?’. ‘Janneke, dat is een goede vraag: Zoveel openbare Buitensport-toestellen heeft Kerkrade óók weer niet! Misschien moeten we daar maar eens een voorstel van maken en aandacht voor vragen: Goed idee van je, Willy-Wortel!’

‘Mogen ze die Buiten-sporttoestellen metéén bij al die nieuw te bouwen huizen plaatsen, Janneke!’. ‘Nou Jip, zoveel keus was er óók weer niet, waardoor wij bijvoorbeeld naar Zitterd zijn verhuisd!’. ‘Klopt óók weer!’ zegt Jip. ‘Je hebt naast die Energiecrisis ook nog eens de “Wooncrisis”: We hebben dus op dit moment gewoon té weinig huizen! Probleem is alleen, Janneke, dat we niet echt mògen bouwen door die “Stikstofcrisis”: Dus de éne crisis houdt de oplossing voor de ándere crisis tégen: Hoé gekker wil je het krijgen, Janneke: Nederland op z’n smalst!’

‘Maar wat doet Kerkrade dan nù al, Jip?’. ‘Kerkrade is in het Rolduckerveld flink aan de slag om die wijk een verfrissende en modern aanzien te geven en hier een flink aantal nieuwe woningen terug te bouwen. Ook bij zwembad D’r Pool zijn nieuwe woningen gepland en in *Bliejerhei* zijn via het SuperLocal-project veel nieuwe, gerecyclede woningen teruggekomen en zijn er een aantal nieuwe Tiny-Houses bijgekomen: Kerkrade is dus al flink aan de slag én aan de sloop om meer Sociale, Huur-, Starters- en/of Doorstroomwoningen te bouwen die voor hoog tot laag geschikt zijn en het liefst nog zo dúúrzaam én levensloopbestendig mogelijk: Voor ieder wat wils dus, Janneke!! Maar die Wooncrisis baart mij wel grote zorgen! Ik vraag mij dan ook af wat de gevolgen zijn van die rechterlijke Stikstof-uitspraak voor de nu nog op de plank liggende bouwprojecten in Kerkrade en Parkstad: Kán en gaat nog alles gewoon door, gemeente?’

‘Maar Jip, hoe doen ze het hier dan met de opvang van die vele vluchtelingen en Oekraïners?’ ‘Janneke, pas nog hebben we in Sporthal-Rolduc menig Oekraïense vluchteling en Asielzoeker opgevangen! De wijk is hier goed bij betrokken en op de afgesproken datum 1 oktober jl. is de Opvanglocatie als Sporthal weer netjes ‘teruggegeven’ aan de sporters en aan de wijk Rolduc! Dat heeft de gemeente veel tijd en werk gekost en daarom ook een groot compliment aan al die ambtenaren, vrijwilligers, etc. die dit op een humane manier over de bühne hebben gebracht!‘

‘En de gemeente héèft het al aardig druk, Janneke! Kerkrade wil hierbij graag dat iedereen ook kan meedoen en niemand langs die zijlijn van de samenleving staat! Het hebben van ‘Werk’ is dan een belangrijk onderdeel om zelfstandig te kunnen voorzien in je eigen inkomsten en dus je eigen levensonderhoud! Prima te zien dat onze bedrijventerreinen langzaam vol lopen maar er zijn hier helaas ook nog genoeg burgers die géén werk of voldoende inkomen hebben en afhankelijk zijn van de gemeente of andere instanties. Hier komen die mensen nu in de zogenaamde ‘*Klantreis’* terecht

waar een sausje van 'Menselijke-Maat' overheen wordt gegoten: Toetsen wat wél kan! Zie kansen en kijk wat iemand wél kan in plaats van wat iemand niét kan, Janneke! Prima insteek ook met al die openstaande vacatures overal!'

'Maar Janneke, er zijn helaas ook nog téveel burgers die door armoede niet volwaardig mee kunnen doen aan onze samenleving omdat ze er de centjes niet voor hebben! Kerkrade zet dan ook sterk in op het vroeg signaleren van armoede, het tegengaan van kinderarmoede en het fatsoenlijk om kunnen gaan met geld! Bij de Geldwijzerwinkel kunnen burgers bijvoorbeeld terecht voor advies over geldzaken om zo te voorkomen dat burgers niet snel in de schulden komen, Janneke! Prima zaak dus!'.

'Een belangrijke voorwaarde om werk te krijgen, is goed Onderwijs, Jip: Hoe zit dat hier?'. 'Nou Janneke, Kerkrade heeft al een mooi Beroepscollege-Holz. Hiernaast is Kerkrade al een tijdje '*Oan-de-Geng'* om volwaardig Voortgezet Onderwijs terug te krijgen. Dit was járen geleden één van onze tips en is meteen serieus opgepakt: De animo in Kerkrade is hiervoor zeker aanwezig!

En méér studenten betekent ook veel meer 'reuring' en beleving in de stad, waar dan weer winkels, bibliotheek, horeca, etc. van kunnen profiteren: Een mooie Win-Win-situatie dus!'

'Het Centrum ziet inderdaad mooi uit, Jip, maar ik zie toch nog aardig wat lege plekken!'. 'Klopt, Janneke en dat is dan ook meteen een zorgpunt van mij: Die leegstand in ons nieuwe Stadshart! Meer reuring in de stad door de studenten zou ik dan ook zeer toejuichen: Méér volk betekend méér inkomsten en dat betekend weer méér aantrekkingskracht voor startende ondernemers: 'Massa is Kassa!, Sfeer & Beleving' en dus laat dat Buber maar snel komen, Janneke!'.

'Dat Buber klinkt sjiek, Jip, maar doen ze ook iets voor de kleinere kids?'.
'Wat dacht jij dan, Janneke!? In Eygelshoven gaat basisschool de Veldhof binnenkort op de schop en komt hier het 1e Integraal-Kind-Centrum: IKC de Droomhof! Hierin werken verschillende instanties samen om de gedroomde toekomst voor dat bepaalde kind mogelijk te maken! Sjiek, wa!'.
'Verder is Kerkrade flink aan de slag om bijna alle basisscholen om te toveren tot '*Gezonde Basisscholen van de Toekomst*'. Hier krijgen de kids oa. een gratis gezond ontbijtje aangeboden zodat niemand meer met honger naar school hoeft en dit is ook nog eens gezond: Dus goed voor de kinderen én hun gezondheid, Janneke! Toppie, wa!'.

‘Voor de kleintjes zijn ook de Kerkraadse speeltuinen een groot genot en die moeten dus vooral gekoesterd worden: Speeltuinen zijn het ‘Buiten-leerpark’ voor de jongsten en dus zéér belangrijk, Janneke! Probleem is wel om voldoende vrijwilligers te vinden om deze speeltuinen draaiende te houden. Vrijwilligers en bijvoorbeeld Mantelzorgers zijn sowieso het cement van onze samenleving, Janneke, en die moeten we heel goed in ere houden!

‘Maar Jip, heb jijzelf dan geen onderwijs-tips meer voor de gemeente?’. ‘Tuurlijk, Janneke! je vindt steeds minder mensen die de kunst van het oude handwerk beheersen zoals bijvoorbeeld een schilder, monteur, elektricien, loodgieter, etc.! Misschien eens binnen deze regio onderzoeken of er behoefte is aan een ouderwetste Vak- of Ambachtsschool: het gewoon weer leren werken met de handen! Werk genoeg, goed betaald en broodnodig: Goed voor onze jeugd dus!’

‘En wie die jeugd heeft, heeft de toekomst, Jip!’. ‘Klopt, Janneke, en die moet je dan ook voor Kerkrade zien te behouden door het bieden van een voldoende en afwisselend aanbod aan verenigingen, clubs, evenementen en activiteiten, genoeg vertier, volwaardig voortgezet onderwijs, goed openbaar vervoer, voldoende starterswoningen, etc. Kortom: je moet er wel iets voor doen om ze iets te bieden en ze dus te behouden, Janneke!

‘Maar dat vorige geldt ook allemaal voor de ouderen: ook hén zul je voldoende keuzes moeten bieden zoals voldoende en gevarieerde buurt-faciliteiten, levensloopbestendige woningen, voldoende en gevarieerd werkaanbod, goed of beter openbaar vervoer, de gezondheidsprojecten om de hoek, etc.! Het zo lang mogelijk in hun eigen vertrouwende omgeving kunnen blijven wonen en méé kunnen doen, is hierbij een belangrijk punt, Janneke!

‘Maar Jip, hoe zit het dan met die omgeving hier, de buurt, de wijk?’. ‘Best oké Janneke, maar ze rijden vaak nog steeds als gekken! Hier mag nog véél harder tegen opgetreden worden maar er is té weinig blauw op straat, de *Pliessie*, wa Janneke! In deze regio moet hier juist niét op gekort worden maar extra mensen bij! Dit ook om de aanpak van drugsoverlast in deze Grensregio serieus aan te kunnen pakken en moeten er ook handhavers en BOA’s bij om de Wijkaanvalsplannen beter te kunnen ondersteunen, Janneke.’

‘Apropos wijk, als ik tijdens onze eigen OK-Wijkschouw in de wijken kom, zie ik soms ook dat het onkruid hier en daar wel érg de wijken ontsiert! Gooi daar nog wat illegale afvaldumpingen bij, dan roept dit helaas wel af en toe een verloederd-beeld op! Vaak ook ònterecht omdat het gemeentelijke groen- en opruimpersoneel zich dagelijks uit de naad werkt maar handjes tekortkomt: Puntje van zorg, Janneke, dat tekort van al die *henkes*!’.

‘De Gemeente zou toekomstig knelpunten in kaart proberen te brengen en kijken wat hier aan gedaan kan worden. Een goed voorbeeld is de kersverse Gravenweg-Rotonde: Wij heb daar flink voor op de trom geslagen, Janneke, zelfs tot de Provincie aan toe, en vind het dan ook helemaal OK dat nu eindelijk die veiligere rotonde startklaar is! Top!’

‘Zó wil Kerkrade ook proberen haar burgers, ondernemers en verenigingen nóg meer te betrekken bij het wel en wee van hun eigen straat, buurt of wijk! Dit om hen een actievere rol en meer verantwoordelijkheid te geven bij de inrichting van hun eigen omgeving: zij moeten hier immers zélf wonen en leven! Een prima voorbeeld van toekomstige Burgerparticipatie en samenwerking, Janneke!’. ‘Yep, dat biedt mooie kansen, Jip!’

‘Apropos samenwerking, hoe loopt dat hier zo in de regio, Jip?’. ‘Janneke, ik vind het wel aardig gaan maar het kan altijd béter! Ik denk dat je door samenwerking méér kunt bereiken én dat 1 + 1 dan váker 3 kan zijn! Maar we moeten wél opletten dat we door samenwerking geen té grote en logge instanties maken waarvan we straks zélf de regie kwijt zijn: Puntje van aandacht, Janneke!’

‘Ik denk wel dat je elkaar als Parkstadgemeentes ook beter en vaker moet proberen te vinden! Naar aanleiding van een Burgerinitiatief heb ik het idee aangedragen om Regio-breed te kijken of de intentie er is om ooit tot een gezamenlijk Openbaar Buitenzwembad te komen binnen Parkstad. Janneke, ik vind het echt rete-spannend of dit iets gaat worden en dat zou een geweldige Regio-samenwerking zijn én een mooi piketpaaltje voor de Parkstad-toekomst!’.

‘Maar we werken ook over de grens goed samen, Janneke. Zo hebben we hier Eurode waar Herzogenrath en Kerkrade op politiek, bestuurlijk en ambtelijk gebied samenwerken. Het EBC-gebouw midden op de 2 landsgrenzen is een mooi voorbeeld van een grensoverschrijdend-bouwwerk waar burgers oa. terecht kunnen voor informatie over Grensoverschrijdende

arbeidsbemiddeling: *Uvver de pöl wirke dus!*

‘Maar daar moet men dus in verschillende talen communiceren, Jip?’ ‘*Zicher Janneke,* en dat lukt ook wel aardig maar met zélf helder en tijdig communiceren, heeft de gemeente wel al een poosje wat moeite! Onze ‘*Jip & Janneke-taal*’ wordt nog té weinig gebruikt en mag bijvoorbeeld ook het beantwoorden van burgers nog wel ietsjes vlotter! Na onze gele en rode kaarten gaat het al iets beter maar Toppie is het nog niet: Een verbeterpunt voor de toekomst dus!’

‘Maar kijk eens naar ál dat moois om je heen, Janneke: onze Klankstad met haar WMC, Ehrenstein, ons groengebied, het Discovery Museum, Roda JC, d’r Egelzer Zaterdagmarkt, GaiaZoo, d’r Jeetemaat, Abdij Rolduc, d’r Terwinseler-straatmarkt, de Botanische tuin, ozze sjunne Carnaval, het Vasteloavendsmuseum, Schacht-Nulland, en noem maar op! Sjun, wa!’.
‘Klopt, Jip, maar wel nog even een kleine tip: Laatst was ik bij Mijnschacht-Nulland en een grotere ruimte voor een film of presentatie, is daar niet, Jip!’
‘Janneke, dát is nog eens een goede tip voor de gemeente om hier eens onderzoek naar te doen bij die Schacht van het ‘Z*warte Goud*’!’.

‘Maar het is niet allemaal goud dat blinkt, Janneke: tuurlijk zijn er ook nog genoeg zorgenkindjes! Zo zijn er de eerder genoemde Energie-, Woon-, Stikstof- en Opvangcrisis! Deze zullen zeker hun negatieve schaduw over veel burgers, ondernemers en verenigingen gooien maar óók over de gemeente zélf, Janneke!

De Jeugdzorg en het Sociaal Domein zijn ook altijd Zorgenkindjes geweest voor éxtra aandacht, vooral ook gelet op de toekomstige centjes!

Zo blijft ook dat prachtige Roda-stadion ons achtervolgen: Qua betalingsverplichtingen is het elk seizoen weer de vraag: *Doet ie ’t of doet ’t niet?...* Nog steeds een Risicopuntje van zorg dus, Janneke!
Ook het huidige personeelstekort is een punt van zorg, omdat hierdoor ook de werkdruk stijgt: Hier moeten dus echt snel mensen bij om deze problemen goed op te lossen!’

‘Maar even niet jammeren, er liggen ook genoeg mooie uitdagingen en kansen op de loer, Janneke!

De nieuwe Omgevingswet is een hele ommezwaai maar brengt ook aardig wat nieuwe kansen met zich mee op het gebied van Burgerparticipatie!

Het nièuwe project BRUIS op Sportpark-Kaalheide is zo'n gezonde toekomst-investering waar via een brede samenwerking vele doelgroepen bedient kunnen worden én de wijk ook nog eens van mee kan profiteren!

En zo zijn het Woonproject-Rolduckerveld en het Gezondheidsproject-Vie ook 2 van die mega-uitdagingen die mooie kansen bieden!'

'En waar ben je heel happy mee nu je politieke partij zélf in *d'r Pluche* zit, Jip?'. 'Tja Janneke, dat zijn meerdere positieve dingen waar wij uiteraard éxtra blij van worden.

Zo zullen de Parkeerinkomsten in 2024 eens goed onder de loep worden genomen als het centrum redelijk klaar is. Met deze correctere Parkeercijfers kan dan bij toekomstige begrotingen rekening worden gehouden: het huidige bedrag is vaak 'Wensdenken', Janneke!'

Ook gaat Kerkrade de Hondenbelasting voor de 1e hond schrappen, voor onze Takkie dus! Dit is in mijn ogen niet meer van deze tijd en gaat toekomstig dan ook op de poepschep: Toppie, wa Takkie!?

De intensieve inzet voor personeelsuitbreiding én de grotere inzet voor betere communicatie, zijn ook 2 items waar ik al vaker voor op de barricades ben gegaan!

Ook hoop ik dat onze oude motie om Volwaardig Voortgezet Onderwijs terug te krijgen, via het Martin-Buber-College werkelijkheid zal worden, Janneke! En wat zou het dan sjiek zijn als ons mooie Dialect binnen het onderwijs óók nog eens beter zijn weg zal vinden: op de éigen gemeenteborden gaan ze hier al mee beginnen: Sjiek, wa!?'

'Verder stemt de grote inzet om iedereen méé te laten doen, niemand aan de zijlijn te laten staan, de Menselijke-Maat hoog in het vaandel staat en het nóg meer oog en inzet hebben voor onze mooie wijken, mij zéér tevreden en is dan ook helemaal OKE!'

‘Maar Jip, hoe doen jullie het dan met de centjes: hebben jullie de schaapjes op het droge?’. ‘Janneke, dat gaat tot nu toe nog goed: We hebben voor de komende jaren een sluitende begroting, op het “Ravijnjaar 2026” na. Tot nu toe hebben we dus de centen om te doen wat we hebben aangegeven.

Échter, Janneke, met al die ongewisse crisissen op ons bordje, weet je niet wat ‘Morgen’ is en zal het dus een helskarwei worden om die financiële eindjes aan elkaar te blijven knopen. Dus JA, het gaat nòg goed maar ook Kerkrade zal op de kleintjes moeten letten en zéér goed op haar eigen winkel moeten passen!’.

‘Zo Janneke, nu heb je zo’n beetje alles wel gezien wat ook in ‘*t Limburgs-Leeskwartiertje* past: *éé rundje-Kirchroa* voor gevorderden!’
‘Jip, ik heb een mooie, vitale, krachtige en uitdagende stad gezien: Sjun!
En eerlijk is eerlijk: Wij zouden hier saampjes best goed kunnen wonen, wa Jip!?’.
‘*Jasicher*, Janneke, dat zie ik ook al hélemaal voor me: Samen met onze belastingvrije Takkie op de Buitenring de zonsondergang tegemoet rijdend!
Janneke, wat is Kirchroa toch sjun, wa!

Goede reis terug en doe ze de groetjes in Zitterd!

Adieë wa!!’

**** Dictum van de 3 in te dienen OK-moties voorlezen:***

-1) Motie: 'Onderzoek Vak-/Ambachtsschool':

Roept het college op om:

- Een onderzoek te verrichten naar de mogelijke haalbaarheid van het toekomstig realiseren van één Vak- cq. Ambachtsschool binnen en voor de regio Parkstad;

- De raad medio 2023 te informeren mbt de stand van zaken;

2) Motie: "Uitbreiding én verbetering Buitensportfaciliteiten"

Roept het college op om:

- Te onderzoeken of de huidige gratis buitensportfaciliteiten verbeterd kunnen worden om de toegankelijkheid voor alle inwoners te verbeteren;

- Te onderzoeken of soortgelijke toegankelijke buitensportfaciliteiten op andere (wijk-)plekken in Kerkrade mogelijk gerealiseerd kunnen worden;

- De raad medio 2023 te informeren mbt de stand van zaken;